

תאריך: מאי 24

מה אכפת לי?

יחידת הוראה לכיתות ב'-ג'

הנושא: מהי 'אכפתיות' וכיצד משפרת את חיינו ואת עולמנו?

מפתחת היחידה:

גל דורי, בית ספר ברנדיס, הרצליה

מידע כללי

מפתח היחידה: גל דורי, בית ספר ברנדיס הרצליה

תאריך פיתוח היחידה: מאי 2024

תחום הדעת: שפה, כישורי חיים

שכבת גיל: שכבות ב'-ג'

זמן מוערך ללמידה: 7 שיעורים (כולל עבודה על תוצר סופי)

הנושא הנלמד: כיצד גילוי אכפתיות מיטיב את חיינו.

מושגים מרכזיים: אכפתיות, אמפתיה, אחריות, רגישות, חמלה, הקשבה, התחשבות, חברות, עזרה לזולת, ראיית האחר, תשומת לב

סביבת הלמידה: בכיתה, בחצר בית הספר, בבית (אפשרות להרחיב את החקר לרחבי העיר).

שיקולי הדעת בבחירת הנושא

רציונל למורה ורצף הלמידה:

אכפתיות היא יכולת בין אישית חיונית לכל אדם בכל גיל, ובדומה לאמפתיה ולרגישות, בכוחה להתפתח ולגדול בתנאים המאפשרים זאת. מטרת היחידה לטפח יכולת זו בקרב תלמידים באמצעות לימוד מעמיק של המונח 'אכפתיות' והדרכים השונות לבטאה. במסגרת לימוד היחידה, יבינו התלמידים כי אכפתיות יכולה לבוא לביטוי ביחס לזולת, לבעלי חיים ולטבע, וכי ככל שירבו בגילויי אכפתיות - כן ייטב להם ולסביבתם. עומדת ההנחה כי אכפתיות באה לביטוי ברגשות, מחשבות ומעשים. כך, המפגשים עוסקים באכפתיות דרך שאלות מנחות אודות ביטויים אלה: הרגשות שמעורר מושא האכפתיות, המחשבות שאני חושבת. כמי שאכפת לו/לה, והפעולות או המעשים שאני עושה בכדי לבטא את האכפתיות שלי. היחידה מכוונת לתהליך של מיפוי, אישי וקבוצתי, של דברים שונים מהם אכפת לתלמידים, ובשלב שלאחר המיפוי - זיהויים של דברים המצריכים שינוי, תיקון או שיפור במושא האכפתיות שלהם, וקריאה לפעולה לשפרם.

מטרות כלליות:

- ✓ התלמידים יכירו את המונח 'אכפתיות' ואת ההיבטים השונים בהם יכולה יכולת האכפתיות לבוא לביטוי (ביחס לזולת, לבע"ח, לטבע).
- ✓ 2. התלמידים יבינו כי תגובה אכפתית באה לביטוי בשלושה ערוצים: רגש, מחשבה והתנהגות.
- ✓ 3. התלמידים יתנסו בגילויי אכפתיות במרחבים שונים.
- ✓ 4. התלמידים יבינו כי גילויי אכפתיות מצידם מיטיב עם חייהם ועם סביבתם.

כיצד באים לידי ביטוי עקרונות each ביחידת ההוראה?

● חינוך לערכים - e education & values

תהליכי ההוראה והלמידה ביחידה זו יכוונו להעמקה במונח 'אכפתיות' ויקדמו ערכים כגון: רגישות, אחריות אישית ואמפתיה ביחס לזולת, לבעלי חיים ולסביבה. ערכים אלה ידונו בשיעור וכן יתורגלו, הלכה למעשה, על ידי התלמידים.

● אקדמיה - a academy

חקר המונח 'אכפתיות' יתבצע דרך ניתוח סיפור, שיר, סרטון ויצירות אמנות, וכן דרך חקירה עצמית (רפלקציה) והתבוננות בסביבה. המיומנויות אותן יתרגלו התלמידים הן מיומנויות תוך אישיות (אינטליגנציה רגשית, מודעות עצמית) ומיומנויות בין אישיות (יכולת אמפתית, תקשורת בין אישית יעילה ושיתוף פעולה). כמו כן, יושם דגש על טיפוח המיומנות השפתית בעזרת הרחבת אוצר מילים הקשור ביכולות האכפתיות והאמפתיה, ובעזרת תרגול קריאה וכתבייה.

● קהילה - c community

במהלך היחידה משובצות שלוש הצעות שונות לשילוב הקהילה בתהליך הלמידה. כך למשל, מוצע לשתף פעולה עם גורמים רלוונטיים מהקהילה ולהזמין לשיח עם התלמידים בבית הספר, או לצאת החוצה ולבקר במוקדים רלוונטיים שונים ברחבי העיר הרצליה.

● חדשנות ויזמות - h high tech

תהליכי ההוראה והלמידה של יחידה זו מזמנים חקר אישי רפלקטיבי במסגרתו התלמיד חוקר את עמדותיו ואת עולמו הרגשי. לצד זאת, מזמנת היחידה חקר המתבצע באופן קבוצתי אשר שם דגש על זיהוי בעיות וזיהוי פתרונות. בסוף תהליך לימוד היחידה, מומלץ לקיים אירוע הצגת תוצרים בו יציגו התלמידים את תהליך הלמידה ואת התוצרים שלהם ובכך ירוויחו הזדמנות לתרגל מיומנות עמידה מול קהל, מתן וקבלת משוב ועוד.

משאבי למידה

חומרי למידה וחומרי עזר:

אין צורך בידע מוקדם

חומרי למידה וחומרי עזר: [מצגת שקפים יחידת הוראה "אכפת לי"](#)

תוצרי הלמידה:

פעולה קבוצתית המבטאת אכפתיות ביחס לאחר / לבעלי החיים בעיר / לסביבה.

תכנון שיעורים/מפגשי לימוד

שיעור 1: מה אכפת לי? - מהי אכפתיות וממה אכפת לי באופן אישי (מתאים לשיעור כפול)

שיעור 2: אכפתיות לזולת

שיעור 3: אכפתיות לזולת

שיעור 4: אכפתיות לבעלי חיים

שיעור 5: אכפתיות לסביבה ולטבע

הצעה לעבודה על תוצר מסכם

תכנון מפגש לימוד 1

נושא: מה אכפת לי? - מהי אכפתיות וממה אכפת לי, באופן אישי					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	חקר: מיומנות הכללה (מתן כותרות לתמונות, הכללת הדברים מהם אכפת - קטגוריזציה)	אכפתיות מכנה משותף	הצגת שקף 1: בתחילת השיעור המורה תציג את התמונות במצגת ותנחה את התלמידים לתת כותרת לכל תמונה (על הכותרת לתאר את שרואים בתמונה)). שקף מספר 11-3 במצגת). כתיבת הכותרות: המורה תכתוב מעל התמונות את הכותרות השונות שנתנו התלמידים. המורה תשאל: מה משותף לשלוש התמונות? - מיומנות הכללה (בכל התמונות ישנו ביטוי לאכפתיות / רגישות לאחר / התחשבות).	התלמידים יתנו כותרת לכל אחת מהתמונות שיוצגו בכיתה. התלמידים ידונו ברגשות כמו אכפתיות, רגישות לאחר והתחשבות.	פתיחה

20 דקות	<p>הייטק: מודעות עצמית, רפלקטיביות (דברים מהם אכפת ולא אכפת לי)</p> <p>קהילה: תקשורת אישית רגשית</p>	אכפתיות	<p>המורה תציג את נושא היחידה (בשקף) - מהי אכפתיות וכיצד משפרת את חיי היום יום שלנו? (שקף מספר 11 במצגת)</p> <p>-----</p> <p>המורה תפנה למשימה 2 (שקף מס' 12)</p> <p>3 דברים שאכפת לי מהם במיוחד (למורה - תשובות אפשריות: מההורים / אחים / משפחה שלי, מכל מה שקשור בי ובנחות / הצלחה שלי - לימודים / כדורגל / ריקוד, מחיית המחמד שלי, מהמדינה שלי)</p> <p>3 דברים שלא אכפת לי מהם....</p> <p>המורה תבקש לשתף, בזוגות, ברשימות שהכינו התלמידים (תשובותיהם למשימה 2). דיון במליאה בעזרת השאלות הבאות (כדאי לכתוב את תשובות התלמידים במקום המתאים בטבלה):</p> <ul style="list-style-type: none"> - מי מבין הזוגות כתבו דברים דומים שאכפת לכם מהם? - מי מבין הזוגות לא מצא מכנה משותף בדברים מהם אכפת לכם? - מי מבין הזוגות כתבו דברים דומים מהם לא אכפת לכם? - מי מבין הזוגות לא מצא מכנה משותף בדברים מהם לא אכפת לכם? <p>המורה תשאל: לאור התשובות שנתתם, מה אנחנו יכולים ללמוד על עצמנו, בכיתה, ממה אכפת לנו הכי הרבה וממה לא?</p> <p>האם יש דברים שאכפת לאנשים אחרים מהם והם לא ברשימה שלנו?</p> <p>המורה תציג את השקף 'עוגת האכפתיות' - (שקף מס' 13) ותנחה את התלמידים, בזוגות, לנסח בהכללה את 4 הדברים מהם אכפת לאנשים בעולם, באופן כללי (מעצמם, מאנשים אחרים, מבעלי חיים, מהטבע)</p>	<p>התלמידים יעמיקו את עיסוקם באכפתיות באמצעות רפלקציה על נושאים שאכפת להם מהם. הנחייה: מלאו את הטבלה: 3 דברים שאכפת לכם מהם במיוחד, 3 דברים שלא אכפת לכם מהם.</p> <p>התלמידים ישתפו בזוגות בתשובות למשימה</p> <p>התלמידים ישתפו במליאה</p>	תרגול, יישום והערכה
10 דקות	הייטק: מודעות עצמית, רפלקטיביות		<p>תרגיל כתיבה אישי:</p> <p>התבוננו ב'עוגת האכפתיות'. בעוגה שלפנינו - כל החלקים לא שווים שקף מספר 13 במחברת, ציירו את עוגת האכפתיות שלכם, כלומר ציירו את 4 חלקי העוגה בהתאם למידת האכפתיות שלכם, מהגדול ועד הקטן ביותר. למשל: אם הכי אכפת לכם מאנשים אחרים - משולש זה של העוגה יהיה הגדול ביותר ולהפך.</p> <p>את עוגת האכפתיות כדאי לתלות בכיתה.</p> <p>סיכום במליאה (שקף מספר 14) - מה למדתי היום על אכפתיות? מה התחדש לי היום בקשר לאכפתיות? מה אני יודעת עכשיו שלא ידעתי / שלא חשבתי עליו קודם? (תשובות אפשריות: שלכל אחד אכפת משהו, שלכל אחד אכפת מדברים אחרים)</p>	<p>התלמידים יציירו את 'עוגת האכפתיות' האישית שלכם, בהתאם להנחיות המורה</p> <p>התלמידים ישתפו במליאה</p>	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 2

נושא: אכפתיות לזולת (שיעור 2 - היגדים המשקפים את ערך האכפתיות, הצעות ליישום ממשי של ההיגדים)					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
6-8 דקות	הייטק: מודעות עצמית פדלט משותף עם משמעות הערך זולת.	זולת	להלן שתי הצעות לפתיחת השיעור, לבחירת המורה: הצעה 1 - המורה תכתוב על הלוח את המילה 'זולת' ותזמין תלמידים לכתוב מה הם חושבים שמשמעות המילה (כדאי ללמד את שני המובנים של המילה: חוץ מ....., אדם אחר). הצעה 2 - משחק: עומדים במעגל. המורה מקריאה משפט הקשור באכפתיות. כל מי שמסכים עם המשפט צריך להחליף מקום במעגל. מאגר משפטים מצורף במצגת המצורפת - (שקף מס' 15)	התלמידים ידונו במילה זולת ובמשמעותה. הצעות לפעילות פתיחה: הצעה 1 - מה משמעות המילה 'זולת'? הצעה 2 - משחק משפטים במעגל.	פתיחה

<p>25 דקות</p>	<p>אקדמיה: אוריינות מידע (חיפוש ואיתור מידע ברשת) קהילה: תקשורת בין אישית</p> <p>הייטק: _____</p>	<p>היגדים פנטומימה</p>	<p>עבודה בקבוצות (3-4 תלמידים בקבוצה): כל קבוצת תלמידים תקבל היגד אחר המשקף אכפתיות לזולת (למשל: "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח), "כבד את אביך ואת אמך" (שמות כ"א), "אף אחד לא חסר תועלת בעולם הזה אם הוא מקל את עול הזולת" (צ'ארלס דיקנס). שקף מספר 16 חקר קבוצתי של ההיגד (באמצעות המרשתת) - (10 דקות) - שקף 17 המורה תנחה את התלמידים לחקור את ההיגד שקיבלו, באמצעות חיפוש במרשתת:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● מה משמעותו? ● מה מקורו? ● למי מיוחס? ● למתי מתוארך? ● תנו דוגמא לשימוש במשפט. <p>את עבודת החקר ניתן לערוך בסביבת עבודה של teams באמצעות מאיצי למידה כמו כלי התקדמות החיפוש. מצורף קישור לבניית מטלה בכלי זה. המטרה שלו היא לאפשר לתלמידים לאסוף מידע ולנמק את הבחירה שלהם במקורות המידע לצד החקר ואיסוף המידע הרלוונטי. במליאה - עיבוד קצר של שלב החקר (5 דקות) המורה תשאל את התלמידים כיצד ידעו לחפש את המידע ברשת, מה הכוין אותם, האם מצאו בקלות, מה היו האתגרים. כדאי לשים דגש על ניסוי וטעיה! המורה תשקף לתלמידים כי אכפתיות, רגישות לאחר וראיית הזולת היו ערכים עוד מקדמת דנא ולכן יש לערכים אלה מקום משמעותי במקורות היהודיים ובמקורות ספרותיים שונים ובתרבויות שונות בעולם. הצגת ההיגד במליאה בעזרת פנטומימה (10 דקות): התלמידים יתבקשו להציג בפני הכיתה את ההיגד שקיבלו בעזרת פנטומימה, ולאחר מכן להציג את מקור ההיגד. לאחר שכל הקבוצות הציגו את ההיגדים, המורה תראה שקף המרכז את כל ההיגדים ותשאל את התלמידים מה המכנה המשותף לכולם (כולם משקפים אכפתיות לזולת).</p>	<p>תרגול, יישום והערכה</p> <p>עבודה בקבוצות: התלמידים יחקרו את ההיגד שקיבלתם בהתאם לשאלות המנחות.</p> <p>התלמידים יתנסו בחקר מידע באמצעות האינטרנט וכלים טכנולוגיים.</p> <p>התלמידים יעבדו את שלב החקר במליאה.</p> <p>התלמידים יציגו את ההיגד שחקרו בדרך יצירתית של פנטומימה.</p>	
<p>10 דקות</p>	<p>אקדמיה: אוריינות שפתית (שימוש במיומנויות לשוניות)</p>		<p>משימת כתיבה אישית: המורה תנחה את התלמידים לבחור באחד ההיגדים (לא בזה שקבוצתם עסקה בו) ולענות על 3 השאלות הבאות: (שקף 17)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. העתק את ההיגד למחברת. 2. ההיגד מבטא אכפתיות למי / ביחס למי? (הורים / כלל האנשים / אנשים מבוגרים וכו'). 3. תן דוגמה לפעולה שניתן לעשות בכדי ליישם את משמעות ההיגד (למשל: ההיגד הוא כבד את אביך ואת אימך. הפעולה שניתן לעשות היא לשאול את ההורים מדי יום מה שלומם ואיך עבר עליהם היום). 	<p>עבודה אישית: התלמידים יבחרו באחד ההיגדים מהרשימה ויחקרו אותו באמצעות השאלות המנחות.</p>	<p>רפלקציה וסיכום</p>

תכנון מפגש לימוד 3

נושא: אכפתיות לזולת (שיעור 3 - ישום ערך האכפתיות, הלכה למעשה - רגש, מחשבה, פעולה)

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
15 דקות	אקדמיה: אוריינות שפתית (שימוש במיומנויות לשוניות) הייטק: מודעות עצמית	רגש, אכפתיות, אמפתיה, רגישות, תשומת לב, חמלה, הקשבה, חברות, התחשבות.	<p>תרגיל כתיבה אישי: המורה תבקש מהתלמידים לתאר בכמה משפטים את הפעם האחרונה שנהגו בצורה אכפתית כלפי מישהו או שמישהו נהג באכפתיות כלפיהם. ניתן להיעזר בהנחיות מפורשות לכתיבה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מתי בפעם האחרונה נהגת באכפתיות / נהגו כלפיך באכפתיות? כיצד באה לביטוי האכפתיות? תאר את שאירע. • כיצד הרגשת? כיצד הצד השני הרגיש באותו רגע? שקף מספר 18 מאגר רגשות. במליאה: איסוף 2-3 סיפורים שכתבו התלמידים ומילוי השקף/עבודה בקנבה - אכפתיות - איך זה מרגיש? כאן כדאי להסביר - בשיעור הקודם דיברנו על האופן שבו אכפתיות באה לביטוי באמצעות פעולות. כל אחד מכם בחר היגד ותיאר את הפעולות שאפשר לעשות כדי ליישם אותו. אכפתיות באה לביטוי גם דרך הרגש. כשאני אכפתי כלפי מישהו או כשמישהו אכפתי כלפי, הרגשות שעולים הם....כאן המקום להרחיב את אוצר המילים הרגשי של התלמידים. 	<p>התלמידים יבצעו תרגיל כתיבה אישי בו יעבדו חוויות שנוגעות לאכפתיות מחייהם האישיים.</p> <p>תרגיל כתיבה אישי: תארו בכמה משפטים את הפעם האחרונה בה נהגתם באכפתיות כלפי מישהו / שאדם אחר נהג כלפיכם באופן אכפתי. כיצד הרגשתם / כיצד הצד השני הרגיש באותו רגע?</p>	פתיחה

15 דקות	<p>אקדמיה: אוריינות שפתית (שימוש במיומנויות לשוניות)</p>	<p>רגש מחשבה התנהגות</p>	<p>מעשה בחתוליים (שקף מספר 19). המורה תחלק לכל תלמיד 3 פתקים <u>בצבעים שונים</u>: על פתק אחד כתוב: רגש. על הפתק השני: מחשבה. על הפתק השלישי: מעשה / פעולה. המורה תציג את המשימה: במהלך הסיפור יהיה עליכם לזהות את כל הפעמים בהם באה אכפתיות לביטוי ולהרים אתה הפתק המתאים: כשהאכפתיות באה לביטוי באמצעות רגש - הרימו את פתק הרגש. כשהאכפתיות באה לביטוי דרך מחשבה על דמות אחרת - הרימו את פתק המחשבה. כשהאכפתיות באה לביטוי דרך פעולה או התנהגות - הרימו את פתק ההתנהגות. שלושה פתקים שונים להמחשה (שקף 20)</p>	<p>התלמידים ינתחו סרטון שעוסק באכפתיות. הנחייה: הקשיבו להנחיות המורה לקראת הקריאה / הצפייה בסרטון.</p>	<p>תרגול, יישום והערכה</p>
10 דקות	<p>אקדמיה: אוריינות שפתית (שימוש במיומנויות לשוניות)</p> <p>הייטק: מודעות עצמית</p>		<p>בשלב הסיכום, המורה תציג את השקף הבא הם המשימה: חשבו על אדם שאכפת לכם ממנו במיוחד וכתבו: <u>רגש</u> - אילו רגשות מתעוררים בי כשאני חושב על האדם הזה? <u>מחשבה</u> - אם אני מדמיין משהו רע שקורה לאדם הזה, מה אני מרגיש? אם אני מדמיין משהו טוב מה אני מרגיש? <u>פעולה</u> - אילו פעולות אני יכולה לעשות כדי לבטא את האכפתיות שלי כלפי האדם הזה? שקף מספר 20</p>	<p>התלמידים יעבדו חוויה אישית באמצעות שאלות מנחות כדרך להעמיק בביטוי רגשי של אכפתיות. הנחייה: חשבו על אדם שאכפת לכם ממנו במיוחד (זה יכול להיות חבר, אח או הורה, מישהו מהמשפחה, כל אחד אחר שאתם חושבים עליו). ענו על השאלות המנחות.</p>	<p>רפלקציה וסיכום</p>

הצעה למורה - שילוב הקהילה בתהליך הלמידה:

מומלץ לשלב פעילות התנדבותית ברחבי העיר, שתכליתם אכפתיות ביחס לזולת (למשל: ביקור בבית אבות, ילדים עם צרכים מיוחדים, אימוץ כלבים וכו'). לקראת הביקור במקום, מומלץ להכין את התלמידים לביקור בעזרת חקר אודות המקום, הכנת שאלות שיוכלו לשאול במהלך הביקור, פעולות שהם עצמם יוכלו לעשות במהלך ההתנדבות בכדי לתרום וכו' המלצה נוספת היא להזמין מרצה מהקהילה (קהילת ההורים / תושבי השכונה) העוסק בתחום שיכול להיות רלוונטי ליחידה (פתוח למגוון רחב של עיסוקים - טיפול, סיעוד, תקשורת וכו').

תכנון מפגש לימוד 4:

נושא: אכפתיות ביחס לבע"ח - כיצד נוכל לסייע לבעלי החיים ברחבי העיר?					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דק'	ערכים: אכפתיות, חמלה, אחריות, יוזמה.	אכפתיות ביחס לבעלי חיים התנדבות משמעות סיפוק	<p>צפייה בסרטון על האכלת חתולי רחוב בתק' הקורונה (קישור בהמשך): המורה תשאל: מי זוכר מה היה בתקופת הקורונה? המורה תזכיר את המגפה העולמית ואת הדרישה לשמור מרחק ולהקפיד על הנחיות הסגר.</p> <p>המורה תשאל את התלמידים איך לדעתם הסגר השפיע על חיות הרחוב בעיר, על החתולים והכלבים? איך המרחק שנוצר בין בני האדם וחיות העיר השפיע על החיות? (חתולי וכלבי רחוב תלויים בבני האדם המתגוררים בעיר שיאכילו אותם. אנשים לא יצאו מהבתים וחיות הרחוב נותרו רעבות).</p> <p>נצפה בסרטון על האכלת חתולי רחוב בתקופת הקורונה. לפני הצפייה בסרטון, תנחה המורה את התלמידים לשים לב לדרך שבה מבטאים האנשים בסרטון את האכפתיות שלהם כלפי חתולי הרחוב (מאכילים אותם).</p> <p>לאחר הצפייה בסרטון תשאל המורה את התלמידים:</p> <p>1. מה חידש לכם הסרטון לגבי מצבם של חתולי הרחוב? (למשל: חתולי רחוב תלויים בבני האדם שיאכילו אותם, אוכל לחתולים אמור להיות אוכל ייעודי לחתולים ולא סתם שאריות, אי האכלת חתולי רחוב עשויה לגרום למותם).</p> <p>2. כיצד האכפתיות שגילו האנשים כלפי החתולים השפיעה על חייהם של חתולי הרחוב? (הצילה את חייהם) כיצד, לדעתכם, השפיעה על חייהם של האנשים שהאכילו אותם? (נתנה להם תחושת משמעות, סיפוק מכך שעושים משהו חשוב).</p> <p>(שקף מספר 21-22)</p>	<p>התלמידים ידונו באכפתיות באמצעות צפייה בסרטון על האכלת חתולי רחוב בתקופת הקורונה.</p>	פתיחה

25 דק'	הייטק: יכולת לזהות בעיות ולהציע פתרונות.	מצוקה אתגרים מרחב עירוני פתרונות דרכי סיוע	<p>בעלי חיים במרחב העירוני והמצוקות מהם סובלים:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● המורה תציג לתלמידים שקף בו רואים תמונות של בעלי החיים במרחב העירוני. התלמידים יתבקשו לשער מהן הסכנות הנשקפות לבעלי החיים בעיר, מהם גורמי הסיכון המשפיעים על חייהם כתוצאה מהחיים בעיר (ולא בטבע)? (חיות בעיר- שקף מספר 23) ● בזוגות, התלמידים יכתבו כמה שיותר גורמי סיכון / מצוקות / אתגרים לבעלי החיים בעיר (למשל: דריסה, התעללות, צפיפות, הריסת בניינים נטושים בהם חיים, הרעלה כתוצאה מאכילת מזון לא מותאם). ● המורה תאסוף את תשובות התלמידים (גורמי הסיכון). לאחר מכן תראה את השקף המציג תמונות של הסכנות הללו, יחד עם התלמידים יעברו על התמונות ויראו למה התייחסו ולמה לא. (שקף מספר 24 סכנות בעיר). ● בשלב הבא, לאחר ניסוח הסכנות / הבעיות / המצוקות, התלמידים יתבקשו לכתוב הצעות לפתרון. המורה תציג את השקף עם הטבלה של הסכנות וההצעות לפתרונות (למשל: דריסת בעלי חיים - לתלות תמרורי אזהרה הפונים לנהגים, התעללות - השקעה בפעילויות חינוכיות למיגור התופעה וכו'). (שקף 25). 	<p>התלמידים יתבוננו בבעלי חיים במרחב העירוני ובמצוקות שלהם כתוצאה מהחיים בעיר. לאחר מכן, התלמידים יציעו פתרונות למצוקות אלה בכדי להקל על בעלי החיים בעיר.</p> <p>התלמידים יתייעצו עם צ'ט בינה מלאכותית באיסוף גורמי סיכון/ מצוקות/ אתרים לבעלי חיים בעיר.</p>	תרגול, יישום והערכה
5 דק'	הייטק: מודעות, עצמית, רפלקטיביות.		<p>חשבו על בעלי החיים באזור הבית שלכם:</p> <ul style="list-style-type: none"> - איזה בעל חיים מעורר את האכפתיות שלכם במיוחד? מדוע? - מהן הסכנות / המצוקות אליו הוא חשוף כתוצאה מהחיים בעיר? - כיצד תוכלו לבטא אכפתיות כלפי בעל חיים זה באמצעות מעשים? - כיצד גילוי האכפתיות מצדכם ישפר את חיי בעל החיים ואת חייכם שלכם? הסבירו. - (שקף מספר 26). 	<p>נחשוב על בעל חיים החי בסביבת ביתנו המעורר את האכפתיות שלנו באופן מיוחד. נכתוב במחברת: מהו בעל החיים הזה? מדוע הוא מעורר את האכפתיות שלנו במיוחד? מאילו מצוקות הוא עשוי לסבול כתוצאה מהחיים בעיר, וכיצד נוכל לסייע לו להתמודד עימן?</p>	רפלקציה וסיכום

הצעה למורה - שילוב הקהילה בתהליך הלמידה:

מומלץ לשלב מפגש עם בעל מקצוע רלוונטי מהקהילה (הורה בבית"ס / אדם העובד במקום רלוונטי בעיר) כמו הוטרינר העירוני שיספר על חיות העיר מנקודת מבטו המקצועית וייתיחס למפגש שנלמד / שיילמד על מצוקותיהן ועל דרכי סיוע אפשריות.

ניתן גם לשלב ביקור במקומות רלוונטיים ברחבי העיר: מרפאה הווטרינרית העירונית, בעמותה למען בעלי חיים בעיר וכו'.

תכנון מפגש לימוד 5:

נושא: אכפתיות לסביבה ולטבע					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
15 דקות	<p>אקדמיה: ניסוח טיעון, שימוש במיומנויות שפתיות (דיון)</p> <p>ערכים: מודעות סביבתית, אחריות אישית.</p>	<p>גן עדן משבר האקלים פער בין העולם האידיאלי והעולם בו אנו חיים</p>	<p>המורה תציג את השקף 'מהו העולם המושלם?'. (בשקף מספר תמונות). שקף מספר 27)</p> <p>המורה תנחה את התלמידים לבחור בתמונה המייצגת עבורם באופן אישי את העולם המושלם, את העולם בו היו רוצים לחיות. (הסבר למורה: התמונות כולן הן ציורים שהנושא שלהם הוא גן העדן. המטרה היא להוביל להבנה שאחד המאפיינים של גן העדן בעיני האמנים הוא היחסים ההרמוניים בין האדם, בעלי החיים והטבע).</p> <p>דיון במליאה - באיזו תמונה בחרת? מדוע זהו העולם המושלם מבחינתך? מה מאפיין אותו? (תשובות אפשריות: חיים בטבע ולא בעיר, פחות צפיפות - מעט אנשים, בני האדם החיים לצד בעלי חיים, נקיין וסדר).</p> <p>המורה תסביר כי המשותף לכל התמונות שבכולם ניסו אמנים לתאר את גן העדן כפי שדמיינו אותו. ניתן להתייחס לכך שאמנים תיארו פעמים רבות את גן העדן בהתאם למתואר בסיפור הבריאה בתנ"ך - עולם שנברא בצורה מושלמת, יחסים הרמוניים בין האדם והטבע, שיוויון בין האיש והאישה.</p> <p>המורה תעבור לשקף הבא שכותרתו: 'האם זהו העולם בו אנו רוצים לחיות?', המראה את נזקי משבר האקלים. (שקף מספר 30) המורה תשאל: מהן התופעות אותן אתם מזהים בתמונות? מה משותף לכל התמונות? (כולן מתארות את ההשלכות של משבר האקלים), מה המרחק בין העולם המושלם שאנו חולמים לחיות בו והעולם כמו שהוא היום?</p> <p>האם ניתן, לדעתכם, לצמצם את הפער הזה, ושל מי האחריות לעשות זאת? למי צריך להיות יותר אכפת מהסביבה, מהעולם? משבר האקלים שקף מספר 28</p>	<p>התלמידים....</p> <p>נתבונן בתמונות השונות ונבחר את התמונה שמייצגת בעינינו את העולם המושלם, העולם בו היינו רוצים לחיות.</p> <p>נתבונן בתמונות שבשקף. נדון בשאלות המנחות אודות התמונות.</p>	<p>פתיחה</p>

20 דקות	קהילה: תקשורת בין אישית, שיתוף פעולה (קבלת החלטות באופן קבוצתי) ערכים: מודעות סביבתית, יוזמה, אחריות. הייטק: יכולת לזהות בעיות ולהציע פתרונות.	אכפתיות מיפוי בחירה זיהוי בעיות הצעה לפתרון	המורה תראה לתלמידים את שקף המשימה - 29 בקבוצות, התלמידים יתבקשו לערוך רשימה של כל המקומות מהם אכפת להם בכיתה, בבית הספר, בשכונה ובעיר בה מתגוררים. בשלב הבא, התלמידים יתבקשו לבחור מקום אחד מתוך הרשימה שלהם, מקום שלדעתם סובל מחוסר אכפתיות, ולהציע 2-3 הצעות כיצד ניתן לשפר את פני המקום ולבטא את האכפתיות שלהם ביחס אליו.	התלמידים.... בקבוצות, נערוך רשימה של כל המקומות מהם אכפת לנו במיוחד בסביבה שלנו: בכיתה, בבית הספר, בשכונה ובעיר. נבחר מקום אחד מהרשימה שלנו שהכי זקוק לאכפתיות שלנו ונכתוב 2-3 רעיונות אילו פעולות ניתן לעשות בכדי לשפר את המקום ולהפוך אותו לנעים יותר.	תרגול, יישום והערכה
	הייטק: עמידה מול קהל		הצגת תוצרים: נציג מכל קבוצה יציג את המיפוי (רשימת המקומות מהם אכפת לתלמידים בסביבתם), את המקום בו בחרו לבטא את האכפתיות שלהם ואת דרכי הפעולה שמציעים כדי לשפרו. המורה תשאל את התלמידים כיצד גילוי האכפתיות מצידם ייטיב את חייהם שלהם? ואת חיי הסובבים אותם?	התלמידים יציגו את רשימת המקומות וידיגמו אכפתיות לסביבה. הנחייה: נציג מכל קבוצה יציג את רשימת המקומות מהם אכפת לנו בסביבה, את המקום בו בחרנו ואת ההצעות שלנו כיצד ניתן לבטא את האכפתיות שלנו כלפיו ולשפר אותו.	רפלקציה וסיכום

הצעה למורה - שילוב הקהילה בתהליך הלמידה:

מומלץ לשלב ביקור באתרים שונים בעיר הרצליה (אפולוניה או פארק הרצליה למשל), לשלב חקר של המקום ע"י התלמידים (בהתאם למהלך השיעור) ושיחה עם עובדי המקום על דרכים אפשריות לצמצום הפגיעה באתר ולשמירה עליו.

המלצה נוספת היא להזמין מרצה מהקהילה (קהילת ההורים / תושבי השכונה) העוסק בתחום הקשור במשבר האקלים.

הצעה לתוצר מסכם:

פעולה קבוצתית המבטאת אכפתיות ביחס לאחר / לבעלי החיים בעיר / לסביבה

1. המשימה - בתום לימוד היחידה, ניתן להנחות את התלמידים לבחור באחד ההיבטים של אכפתיות בהם עסקה היחידה: אכפתיות לזולת, לבעלי חיים או לסביבה, ולתכנן פעולה קבוצתית משמעותית שתשקף את האכפתיות שלהם ביחס אליו.
 2. תהליך חקר - קודם לבחירת מושא האכפתיות, יש להנחות את התלמידים לבצע תהליך חקר: מדוע בחרנו דווקא באפשרות הזו? מה מעורר את האכפתיות שלנו? מה לדעתנו מצריך שיפור או התייחסות? מהן הפעולות שנוכל לעשות בכדי לשפר ולבטא בכך את האכפתיות שלנו? כיצד הפעולה שלנו תיטיב עם עצמנו כפרטים וכקבוצה? כיצד תיטיב עם הסביבה?
 3. עבודה קבוצתית - מומלץ להנחות את התלמידים כיצד לעבוד בקבוצה בצורה מיטבית, ולהתייחס לאתגרים ולהזדמנויות בעבודה קבוצתית ולתפקיד שכל תלמיד יקח על עצמו במסגרת העבודה.
 4. רפלקציה - מומלץ לשלב כתיבת חלק אישי רפלקטיבי על תהליך הלמידה ועל הכנת התוצר הסופי. כדאי שהרפלקציה תכלול התייחסות לנלמד במהלך היחידה ולשאלות העוסקות ברגשות שהציף התהליך בקרב התלמידים, לתהליך החקר, לתהליך של העבודה הקבוצתית ומקומו של התלמיד בתוכה ולתובנותיו מהתהליך כולו.
 5. תיעוד - מומלץ לתעד את התוצרים ולהציגם בתום התהליך כאירוע שיא מסכם.
- הצגת תוצרים - מומלץ לשריין מועד להצגת התוצרים בפני קהל ולתרגל עם התלמידים את הצגת התוצר. כחלק מתהליך ההכנה להצגת התוצר, כדאי לתרגל עם התלמידים הצגה בפני תלמידי הכיתה (בטרם ההצגה לקהל רחב יותר). במסגרת הצגת התוצרים בכיתה, מומלץ להקנות מיומנו